

Bureau voor Archeologie Rapport 492

St Josephstraat, Dongen, gemeente Dongen: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 492. St Josephstraat, Dongen, gemeente Dongen: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen

auteur: M. Hanemaaijer (KNA senior prospector)

autorisatie: A. de Boer (KNA senior prospector)

datum: 5 juli 2017

status: Concept bureau en booronderzoek

ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie

Koningsweg 244 Utrecht

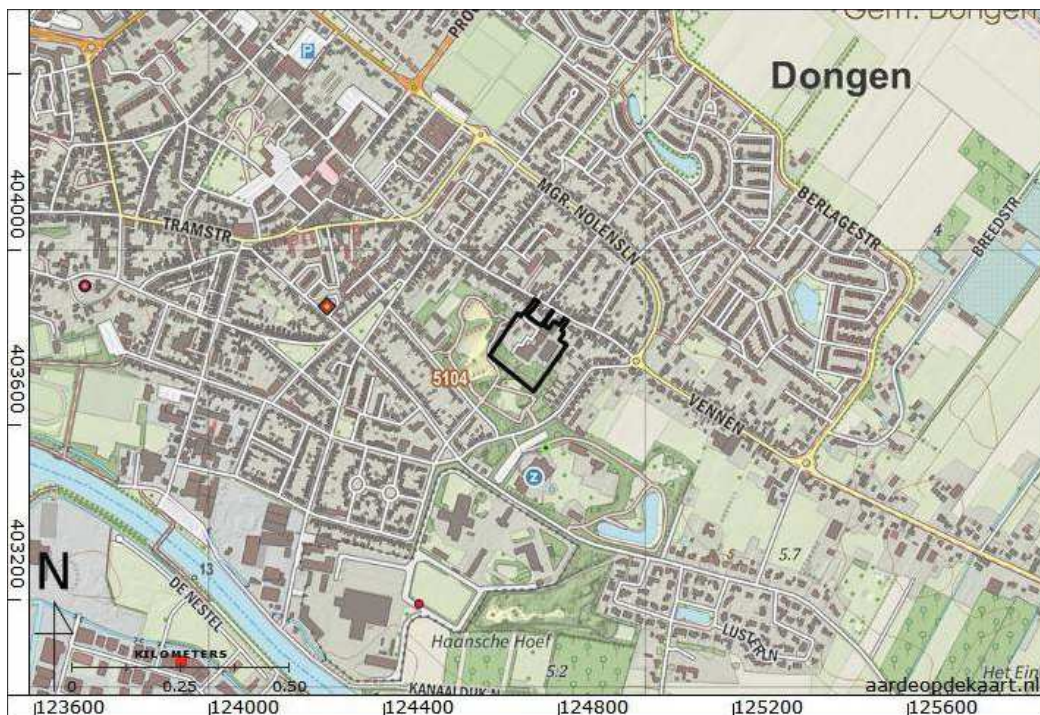
T 030 245 18 95

E info@bureauvoorarcheologie.nl

I <https://www.bureauvoorarcheologie.nl>

Administratieve gegevens

Projectnummer	2017032802
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Dongen
Plaats	Dongen
Toponiem	St Josephstraat
Centrum locatie (m RD)	124.740; 403.780 (x; y)
Omvang plangebied	18.420 m ²
Kadastrale gegevens	Gemeente Dongen sectie H, percelen 1826, 1827, 1864, 1865
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	4044292100
Soort onderzoek	een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen
Opdrachtgever	Verhoeven Milieutechniek Hugo van der Donk
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	44G
Periode van uitvoering	Mei 2017
Bevoegd gezag	Gemeente Dongen
Deskundige namens bevoegde overheid	A.M. Visser, Monumentenhuis Brabant
Beheerder en plaats van documentatie	Digitale documentatie: ARCHIS en E-Depot Vondstdocumentatie: geen vondsten verzameld.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (kaartbeeld) met plangebied (zwart; www.opentopo.nl).

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	7
1	Inleiding.....	9
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	10
2	Bureauonderzoek.....	11
	2.1 Methode.....	11
	2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep.....	11
	2.3 Aardkunde.....	11
	2.4 Mogelijke verstoringen.....	13
	2.5 Bewoning en historische situatie.....	13
	2.6 Bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden.....	14
	2.7 Gespecificeerde verwachting.....	16
3	Booronderzoek.....	17
	3.1 Methode.....	17
	3.2 Resultaten.....	17
	3.3 Interpretatie.....	18
4	Waardstelling en Selectieadvies.....	19
5	Conclusie.....	20
6	Advies.....	21
7	Literatuur.....	22
	Figuren.....	24
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	55

Lijst met Figuren

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (kaartbeeld) met plangebied (zwart; www.opentopo.nl).....	3
Figuur 2: Ontwerptekening van het plangebied. In het bruine deel vindt herontwikkeling plaats, in het groene deel zijn vooralsnog geen ontwikkelingen gepland.....	9
Figuur 3: Luchtfoto.....	25
Figuur 4: Foto vanaf de St. Josephstraat richting het plangebied (Google Street View foto genomen in september 2016).....	26
Figuur 5: Te herontwikkelen zone (rood kader) geprojecteerd op de luchtfoto....	27
Figuur 6: Geologische overzichtskaart (De Mulder 2003). Het plangebied is blauw omrand.....	28
Figuur 7: Veenconcessies (Leenders 2014).....	29
Figuur 8: Geomorfologische overzichtskaart. Het plangebied is zwart omrand (Alterra 2004).....	30
Figuur 9: Bodemkaart (Alterra Wageningen UR 2012). Het plangebied is blauw omrand.....	31
Figuur 10: Hoogte- en reliëf-overzichtskaart (Kadaster - PDOK 2014). Hoogtematen zijn in meters ten opzichte van het NAP. Het plangebied is zwart omrand.....	32
Figuur 11: Hoogte- en reliëfkaart van het plangebied (wit omrand). Hoogtematen zijn in meters ten opzichte van het NAP (Kadaster - PDOK 2014).....	32
Figuur 12: Boorpuntenkaart milieukundig bodemonderzoek. Het rode kader is te herontwikkelen zone. De blauwe cirkel duiden op boringen waarin een humeuze bovenlaag aanwezig is.....	33
Figuur 13: Locaties huidige en voormalige bebouwing (blauw) geprojecteerd op de luchtfoto.....	34
Figuur 14: Detail van de kaart Brabantia Ducatus door Blaeu uit 1659 (Blaeu 1659). De kaart is richting het westen georiënteerd. Het plangebied bevindt zich ongeveer binnen de blauwe cirkel.....	35
Figuur 15: Kaart van Tirion uit 1739 van de baronie van Breda en het markgraafschap van Bergen op Zoom (Tirion 1739).....	36
Figuur 16: Detail van het minuutplan van Dongen uit 1811-1832, sectie G, blad 02 ("Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed" MIN10041G02). Het plangebied is rood omrand.....	37
Figuur 17: Detail minuutplan historische bebouwing langs St. Josephstraat.....	38
Figuur 18: Detail van de Bonnekaart uit 1869 (605-2064 's Gravenmoer). Overzicht van de omgeving van het plangebied. Het plangebied is blauw omrand.....	42
Figuur 19: Detail van de Bonnekaart uit 1869 (605-2064 's Gravenmoer). Het plangebied is blauw omrand.....	42
Figuur 20: Detail van de Bonnekaart uit 1897 (605-2066 's Gravenmoer). Overzicht. Het plangebied is blauw omrand.....	43
Figuur 21: Detail van de Bonnekaart uit 1920 (605-2068 's Gravenmoer). Het plangebied is blauw omrand.....	44
Figuur 22: Topografische kaart uit 1936. Het plangebied is blauw omrand.....	45
Figuur 23: Topografische kaart uit 1959. Het plangebied is blauw omrand.....	46
Figuur 24: Topografische kaart uit 1969. Het plangebied is blauw omrand.....	47
Figuur 25: Topografische kaart uit 1981. Het plangebied is blauw omrand.....	48
Figuur 26: Topografische kaart uit 1988. Het plangebied is blauw omrand.....	49
Figuur 27: Actuele topografische kaart.....	50
Figuur 28: Panden van de schoenfabriek met bouwjaar.....	51

Figuur 29: ARCHIS overzichtskaart. Waarnemingen zijn aangegeven in geel. Archeologische onderzoeken zijn aangegeven in blauw. Het plangebied is zwart omrand.....	52
Figuur 30: Gemeentelijke verwachtings- en beleidskaart. Het plangebied ligt binnen de blauwe cirkel.....	53
Figuur 31: Boorpuntenkaart geprojecteerd op de luchtfoto. Het hele plangebied is met een zwart kader afgebeeld. het te ontwikkelen gebied met een rode lijn.....	54
Figuur 32: Boorpunten geprojecteerd op de topografische kaart. Het hele plangebied is met een zwart kader afgebeeld. het te ontwikkelen gebied met een rode lijn.....	55
Figuur 33: Schematisch profiel.....	56
Figuur 34: Zone vervolgonderzoek (groen).....	57

Lijst met Tabellen

Tabel 1: Aardkundige waarden.....	13
Tabel 2: Bekende waarden tot ca. 500 m van het plangebied.....	16

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd voor bouwwerkzaamheden aan de St Josephstraat te Dongen.

De vraagstelling van het onderzoek luidt: hoe kan rekening gehouden worden met eventuele archeologische waarden bij de voorgenomen ontwikkeling? Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA, protocollen 4002 en 4003. In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied.

Het plangebied is onderverdeeld in twee zones. De noordelijk zone zal worden herontwikkeld. De bebouwing zal worden gesloopt met uitzondering van een monumentaal pand. In de zuidelijk zone zullen in de nabije toekomst geen grondwerkzaamheden plaatsvinden.

Het plangebied ligt in archeolandschap 'Kempisch zandgebied'. De ondergrond bestaat uit dekzand dat vanaf de IJzertijd met veen wordt bedekt. In de Late Middeleeuwen is het gebied vanaf de Sint Josephstraat ontgonnen en verveend. Door het afplaggen en overbegrazing is een stuifzandgebied ontstaan. Aan het einde van de 19^e eeuw wordt in het noordelijk deel van het plangebied een schoenfabriek gevestigd. De schoenfabriek bestaat uit diverse panden die in de loop van de 20^e eeuw zijn gerealiseerd.

In het hele plangebied kunnen resten uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Bronstijd aanwezig zijn. Deze mogelijke resten kunnen zijn aangetast door verstuingen. In een zone van 50 tot 25 meter breed langs de Sint Josephstraat kunnen resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd gerelateerd aan de ontginning van het gebied aanwezig zijn.

Uit milieukundig onderzoek blijkt dat het archeologisch niveau in het noordelijke plandeel waarschijnlijk door egalisatie, bouw- en sloopwerkzaamheden in de 20^e eeuw is verstoord.

Verspreid over het noordelijke plandeel zijn zes boringen geplaatst om de archeologische verwachting te toetsen en te verfijnen. Het booronderzoek bevestigt dat de bovenste 45 tot 120 cm van het bodemprofiel is omgewerkt.

Gezien de ligging in een laatmiddeleeuws ontginningslint is het omgewerkte pakket in boorprofiel 1 mogelijk gerelateerd aan laatmiddeleeuwse bebouwing of een erf.

Aanbevolen wordt bodemingrepen in de zone langs de Sint Josephstraat dieper dan 50 cm te vermijden. Aanbevolen wordt de rest van het noordelijke plandeel vrij te geven voor de beoogde ontwikkeling.

Het zuidelijke plandeel is niet in het veld onderzocht. Aanbevolen wordt eventuele archeologische waarden in dit deel te beschermen door het handhaven van een Waarde – Archeologie waarop een onderzoekverplichting van toepassing is.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat toch archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2016. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente

Dongen.

1 Inleiding

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor de herontwikkeling van het terrein van de voormalige JAL fabriek aan de St Josephstraat te Dongen.

Figuur 2: Ontwerptekening van het plangebied. In het bruine deel vindt herontwikkeling plaats, in het groene deel zijn vooralsnog geen ontwikkelingen gepland.

In het gebied geldt een vastgesteld archeologisch beleid. In het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting. Hier geldt dat onderzoek verplicht is bij bodemingrepen dieper dan 50 cm en een planoppervlak groter dan 100 m².

Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 18.420 m², zie fig. 2. De beoogde ontwikkeling leidt tot een nog onbekende bodemverstoring. Hiermee overschrijdt het plan de vrijstellingscriteria en geldt de verplichting om een onderzoek op de locatie uit te voeren.

Het onderzoeksgebied is een zone met straal van circa 500 m om de ontwikkeling heen.

Het onderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000,¹ in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.0).

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

Het veldonderzoek is uitgevoerd als booronderzoek (IVO – O) en had de verkennende vorm. Met het verkennende veldonderzoek wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee worden kansarme zones uitgesloten en kansrijke zones geselecteerd. Tijdens een karterend veldonderzoek wordt het terrein systematisch onderzocht op de aanwezigheid van vondsten en sporen.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

- *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*
- *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
- *Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?*
- Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:
 - *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*
 - *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?*

¹ <http://www.kiwa.nl/upload/certificate/00094278.pdf>

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA 4.0, protocol 4002.²

In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen. Eerst wordt het plan- en onderzoeksgebied vastgesteld en het onderzoek gemeld bij ARCHIS. Daarna wordt achtereenvolgens de aardkundige, archeologische en historische context van het te onderzoeken gebied bestudeerd. Deze gegevens leiden tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. In de gespecificeerde verwachting worden de mogelijk aanwezige archeologische waarden beschreven in termen van onder meer diepteligging, omvang, ouderdom en conservering.

De genoemde stappen leidden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie.³ In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste onderzoeksgegevens gepresenteerd.

Van alle afgebeelde kaarten is het noorden boven, tenzij anders aangegeven.

2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep

Het plangebied ligt in de gemeente Dongen in de plaats Dongen. De locatie ligt aan het adres St Josephstraat.

In het plangebied liggen diverse bedrijfsgebouwen behorende bij de JAL Schoenenfabriek. De bedrijfsgebouwen zijn gerealiseerd tussen 1920 en 1986. Tussen de panden in ligt verharding. In het zuidelijk en westelijk deel zijn bos en stuifduinen aanwezig. Deze maken deel uit van het Natuurgebied de Bergen (fig. 16).

Het plangebied heeft een omvang van 18.420 m². Het plangebied is onderverdeeld in twee zones (fig. 2). De noordelijk bruine zone zal worden herontwikkeld. Deze zone heeft een omvang van ca. 1 ha. Hier zal woningbouw plaatsvinden. Voorafgaand hieraan zal de bestaande bebouwing met uitzondering van het monumentale pand in het oosten van het plangebied worden gesloopt. Nadere details zijn niet beschikbaar. In fig. 5 is deze zone geprojecteerd op de luchtfoto. In de zuidelijk groene zone zullen in de nabije toekomst geen werkzaamheden plaatsvinden. Mogelijk vinden hier in de toekomst wel ontwikkelingen plaats.

2.3 Aardkunde

De aardkundige gegevens staan samengevat in tabel 1.

Het plangebied ligt in archeolandschap 'Kempisch zandgebied'.⁴

² (SIKB 2016)

³ (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Data Archiving and Networking Services)

⁴ (Rensink e.a. 2015)

In de ondergrond bevinden zich rivierafzettingen van de Formatie van Sterksel (fig. 6). Deze zijn gevormd in het Midden Pleistoceen.⁵ Gedurende de laatste en voorlaatste IJstijd zijn deze bedekt met dekzand (Formatie van Bortel). De dekzanden zijn leemarm of zwak lemig ontwikkeld.

Aan het einde van het Neolithicum stijgt de grondwaterspiegel, waardoor zich veen in de lagere delen van het landschap vormt. Op basis van de database van Leenders blijkt dat ook in het plangebied veen aanwezig is geweest (fig. 7).⁶ Omdat het plangebied relatief hoog ligt is de veenvorming waarschijnlijk hier pas in de IJzertijd begonnen. Vanaf het midden van de 13^e eeuw tot in de 16^e eeuw wordt in de regio rondom Dongen veen ontgonnen, vanuit noordelijke en zuidelijke richting.

Op de geomorfologische kaart ligt het plangebied binnen de bebouwde kom (fig. 8). Ten noordoosten van het plangebied zijn dekzandruggen aanwezig. Ten zuiden van de bebouwde kom, en ten noorden van de dekzandruggen ligt een terrasafzettingenvlakte bedekt met dekzand.

Ook op de bodemkaart ligt het plangebied in de bebouwde kom. Ten noorden van de bebouwde kom liggen hoge zwarte enkeerdgronden in leemarm en zwak lemig zand (fig. 9).⁷ Dergelijke gronden beschikken over een 50 tot 80 cm dikke humeuze bovenlaag. Hoge enkeerdgronden zijn ontstaan doordat in de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd de gronden door een systeem van potstal bemesting kunstmatig zijn opgehoogd.

Ten noordoosten van het plangebied zijn laarpodzolgronden gekarteerd. Laarpodzolgronden zijn eveneens ontstaan door potstal bemesting maar beschikken over een over een dunnere humushoudende (30-50 cm). Aangezien in het gebied op basis van de kaart van Leenders met veen bedekt is geweest, is het mogelijk dat het humeuze dek (deels) een veenrestant betreft.⁸

Op een hoogte-reliëfkaart op basis van AHN2 is zichtbaar dat het plangebied in een relatief hooggelegen zone ligt. De terrasafzettingenvlakte bedekt met dekzand ligt enkele meters lager en is blauw van kleur (fig. 10).

Het maaiveld in het plangebied ligt tussen 5,88 en 7,90 m NAP (fig. 11). In het zuiden van het plangebied en ten westen en zuiden van het plangebied zijn reliëfverschillen herkenbaar. Dit zijn stuifduinen. De stuifduinen zijn ontstaan in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd als gevolg van afplaggen en overbegrazing. In het zuiden van het plangebied is een lage vlakte (scherpe rechthoek) zichtbaar. Mogelijk heeft hier een gebouw gestaan hoewel hier op topografische kaarten geen aanwijzingen voor zijn. Op de luchtfoto (fig. 3) is ter plaatse van de lage vlakte een kale plek zichtbaar. Ten zuiden van het plangebied is op de topografische kaarten uit de 20^e eeuw, tot in 1959, wel bebouwing zichtbaar.

De stuifduinen bevonden zich waarschijnlijk ook in het nu vlakke middendeel van het plangebied (geel in fig. 11). Hier is de ondergrond geëgaliseerd.

In BISNederland en Dinoloket staan geen voor het plangebied relevante boorprofielen geregistreerd.

<i>Bron</i>	<i>Situatie plangebied, omschrijving</i>
-------------	--

5 (Berendsen en Stouthamer 2011)

6 (Leenders 2014)

7 (Harbers e.a. 1990)

8 (Leenders 2014)

Geologie (fig. 6)	Formatie van Sterksel met een dek van de Formatie van Boxtel; rivierzand en -grind met een zanddek
Geomorfologie (fig. 8)	bebouwd
Bodemkunde (fig. 9)	bebouwd
AHN (fig. 10 en 11)	Het maaiveld in het plangebied ligt tussen 5,50 en 7,90 m NAP.

Tabel 1: Aardkundige waarden.

2.4 Mogelijke verstoringen

Door de diverse bouw- en sloopwerkzaamheden en egalisatiewerkzaamheden zal de bodem deels zijn verstoord. Dit geldt met name voor de locaties die bebouwd zijn (geweest). Deze zijn weergegeven in fig. 13.

In het plangebied heeft een tanksanering en een milieukundig bodemonderzoek plaatsgevonden. Uit een milieukundig bodemonderzoek uit 2005 blijkt dat in een groot deel van het plangebied de ondergrond bestaat uit zwak siltig zand al dan niet met puinbijmenging.⁹

In enkele boorprofielen bestaat de bovengrond uit zwak humeus zand. De bijmenging met humus duidt mogelijk op een intact bodem. In fig. 12 is de locatie van deze boringen en de dikte van het humeuze pakket weergegeven. In de overige boringen bestaat de bovengrond (tot minimaal 50 cm -mv) uit zwak siltig (licht) bruin zand. Het ontbreken van humeuze lagen duidt op een waarschijnlijk verstoord bodem. Het is echter niet uitgesloten dat dunne humeuze lagen niet zijn beschreven in de boorprofielen.

2.5 Bewoning en historische situatie

Uit de omgeving van Dongen zijn vondsten bekend uit het Laat Paleolithicum tot en met het Neolithicum. Uit de Bronstijd en Romeinse tijd komen relatief weinig vondsten. Mogelijk speelt vernatting van het landschap en veenvorming hierbij een rol, dat vooral in de lage delen van het landschap aan de orde is. Uit de IJzertijd komen wel enkele vondsten. Het gebied is in de Late Middeleeuwen ontgonnen.

De oudst bekende historische vermelding van de nederzetting Dongen dateert uit 1288. Dongen is ontstaan op zandige opduikingen (donken) langs een riviertje dat de Aa genoemd werd. De naam 'Dongen' zou verwijzen naar 'Donk-Aa'. Dongen is ontstaan uit twee kernen, één ter plaatse van de huidige Heuvelstraat en Kerkstraat en een ontginningslint dat wordt gevormd door de Lage Ham, Hoge Ham, St. Josephstraat, Vennen en Eindsestraat. Het plangebied ligt aan het ontginningslint aan de St. Josephstraat.

Op de oudste geraadpleegde kaart, een kaart uit de 17e eeuw, is Dongen afgebeeld als Dunghen (fig. 14). Het riviertje waarlangs Dongen is ontstaan wordt de Dunghen flu genoemd. De weg die het riviertje doorkruist is mogelijk dezelfde weg als de huidige St. Josephstraat. Op een kaart uit de 18^e eeuw is ten noorden en zuiden van de weg bebouwing ingetekend (fig. 15).

Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 is het landgebruik en bebouwing gedetailleerd afgebeeld (fig. 16 en 17). Langs de St. Josephstraat is bebouwing aanwezig. Deze ligt deels binnen het plangebied. Het noordelijk deel, langs de St. Josephstraat, is in gebruik als erf. Het gebied hierachter is in gebruik als

⁹ (Bakker Milieuadviezen Waalwijk 2005)

heide.

De Bonnekaart uit 1869 laat een vergelijkbaar beeld zien (fig. 18 en 19). De schoenfabriek wordt in 1881 gestart door Johannes Antonie Ligtenberg (J.A.L.) als handwerkbedrijf in een deel van zijn woning. Op de Bonnekaart uit 1897 is het achterterrein in gebruik als heide, bos en akkerland (fig. 20). In 1902/3 wordt het productieproces van de schoenfabriek gemechaniseerd en wordt een aanbouw achter de woning gerealiseerd. De Bonnekaart uit 1920 laat een beeld zien vergelijkbaar met de situatie in 1897 (fig. 21). Het bedrijf blijft zich gestaag uitbreiden en in 1924-25 wordt een nieuwe fabriek gebouwd (fig. 28). Dit pand is nog aanwezig en heeft een monumentale status (rijksmonument 517.182). Dit pand is afgebeeld op de Bonnekaart uit 1936 (fig. 22). In 1959 is de bebouwing verder uitgebreid (fig. 23). In 1960 wordt aan de noordwestzijde een nieuwe hal gebouwd, deze wordt later door brand verwoest. De nieuwe hal is nog afgebeeld op een topografische kaart uit 1969 (fig. 24).¹⁰ Op kaarten uit 1981 en 1988 is de hal niet meer afgebeeld. De niet verwoeste fabriekshal in het oosten is uitgebreid (fig. 25 en 26).

Uit een actuele topografische kaart blijkt dat in het plangebied in het plangebied zeven panden aanwezig zijn (fig. 27).

2.6 Bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden

Archeologische waarnemingen en onderzoeksmeldingen staan weergegeven in fig. 29 en staan toegelicht in tabel 2.

Ongeveer 280 m ten oosten van het plangebied, aan de Martinus Nijhoffstraat, heeft een bureau- en booronderzoek plaatsgevonden (onderzoeksmelding 48.985). Omdat in een deel van het plangebied resten uit het Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd kunnen voorkomen is een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Het is niet bekend of dit onderzoek is uitgevoerd. De overige onderzoeken die in de directe omgeving van het plangebied zijn uitgevoerd hebben geen (aanwijzingen voor) vindplaatsen opgeleverd.

Op de beleidskaart van de gemeente Dongen ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting (fig. 30). Deze verwachting houdt verband met de ligging op een dekzandrug.

Op basis van de IKME zijn geen concrete aanwijzingen voor militaire resten in het plangebied.¹¹

Er is een quickscan naar de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog uitgevoerd. Hieruit blijkt dat nabij het plangebied troepenverplaatsingen hebben plaatsgevonden en dat na de bevrijding van Dongen in 1944 diverse V1 bommen op Dongen terecht zijn gekomen. Bovengenoemde feiten zijn echter niet direct te relateren aan het plangebied.¹²

Bron	omschrijving
Archeologische terreinen	geen
Waarnemingen	441.525: Dongen, Martinus Nijhoffstraat

¹⁰ (Anoniem 2016)

¹¹ ("Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)")

¹² (Van der Gulik 2017)

Bron	omschrijving
	Zie verder onderzoeksmelding: 48.985
Vondstmeldingen	geen
Onderzoeksmeldingen	35.808: Dongen, bureauonderzoek Op basis van het bureauonderzoek kan er een breed scala aan archeologische resten binnen het plangebied verwacht worden, zoals jachtkampen en nederzettingsterreinen. Deze kunnen in grootte variëren van enkele vierkante meters tot meer dan een hectare. Er is een booronderzoek geadviseerd.¹³ 38.558: Dongen, Sint Josephstraat te Dongen, booronderzoek Naar aanleiding van onderzoeksmelding 35.808 werd een booronderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat de bodem in het gehele plangebied was verstoord. 38.560: Dongen, Sint Josephstraat, booronderzoek Resultaten niet beschikbaar. 48.985: Dongen, Martinus Nijhoffstraat, bureau- en booronderzoek Op basis van het bureauonderzoek wordt een middelhoge archeologische verwachting voor nederzettingssporen en prehistorische jager/verzamelaarskampen toegekend aan het plangebied ondanks de gunstige ligging. Dit komt door een vermoedelijk dun plaggendek. Voor de resten van een Middeleeuwse boerderij en wagenschuur geldt een hoge verwachting. Uit het veldonderzoek blijkt dat de bodem is verstoord tot in de C-horizont door verploeging en (sub)recente grondwerkzaamheden. In twee boringen zijn resten van keramiek en baksteen gevonden die duiden op een gebouw uit de Nieuwe Tijd met eventueel een middeleeuwse voorloper. Omdat in het gebied resten uit het Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd kunnen voorkomen is een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.¹⁴ 9.575: Dongen, Oude Baan 99, booronderzoek Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat voor het gebied een hoge verwachting geldt voor jagers- en verzamelaarskampementen uit het Laat-Paleolithicum tot en met het Neolithicum. Voor het aantreffen van een nederzetting in de periode Neolithicum tot en met de Middeleeuwen geldt een middelhoge verwachting. Voor resten uit de Nieuwe Tijd geldt een lage verwachting, en voor resten uit de 20^e eeuw geldt een hoge verwachting. Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied op een dekzandrug ligt die vermoedelijk is verstoven voorafgaand aan Middeleeuwse akkerbouw. Daardoor geldt voor het Mesolithicum tot heden een lage verwachting. Eventueel kunnen er wel resten uit het Laat-paleolithicum worden aangetroffen in de laag van Usselo, ca. 150cm onder het maaiveld. Er is geadviseerd om voor de huidige ontwikkeling geen verder vervolgonderzoek uit te voeren. Indien de bodem dieper verstoord gaat worden dan 145 cm –mv wordt een karterend booronderzoek geadviseerd.¹⁵ 58.953: Dongen, Deken Batenburgstraat 2c, bureauonderzoek Zie onderzoeksmelding 58.954. 58.954: Dongen, Deken Batenburgstraat 2c, booronderzoek Op basis van de waargenomen bodemverstoringen en het ontbreken van relevante archeologische indicatoren kan worden geconcludeerd dat archeologische waarden niet meer worden verwacht.¹⁶ 66.178: Dongen, Jan Mertenslaan, booronderzoek Uit het bureauonderzoek is naar voren gekomen dat het plangebied

13 (Hagens en Kremer 2009)

14 (Kalisvaart 2011)

15 (Kalisvaart 2012)

16 (Boots en Stiekema 2015)

Bron	omschrijving
	onderdeel uitmaakt van de dekzandflank van de dekzandkop waarop de huidige Kerkstraat ligt. De boringen hebben een geroerd pakket laten zien tot boven de C-horizont waarin geen enkele restant van een oudere bodemopbouw meer herkenbaar was. Het plangebied is vrijgegeven. ¹⁷
Gemeentelijke kaart	Hoge verwachting
Bouwhistorische waarden	De fabriekshal in het oostelijk deel van het plangebied is een rijksmonument (517182)

Tabel 2: Bekende waarden tot ca. 500 m van het plangebied.

2.7 Gespecificeerde verwachting

Het plangebied ligt in archeolandschap 'Kempisch zandgebied'. De ondergrond bestaat uit dekzand dat vanaf de IJzertijd met veen wordt bedekt. In de Late Middeleeuwen is het gebied vanaf de Sint Josephstraat ontgonnen en verveend. Door het afplaggen en overbegrazing is een stuifzandgebied ontstaan. Aan het einde van de 19^e eeuw wordt in het noordelijk deel van het plangebied een schoenfabriek gevestigd. De schoenfabriek bestaat uit diverse panden die in de loop van de 20^e eeuw zijn gerealiseerd.

Niveau: Laat Paleolithicum – Bronstijd

1. Datering: Laat Paleolithicum – Bronstijd
2. Complextype: Nederzetting.
3. Omvang: Onbekend.
4. Diepteligging: In de top van de C-horizont, mogelijk bedekt onder stuifzand.
5. Gaafheid, conservering en verstoringen: In noordelijk en middendeel waarschijnlijk verstoord door zandverstuivingen, egalisatiebouw- en sloopwerkzaamheden. In zuidelijke deel mogelijk verstoord door uitstuiving of goed geconserveerd onder stuifzand.
6. Locatie: Hele plangebied.
7. Uiterlijke kenmerken: Nederzettingsresten zich manifesteren als een sporen niveau in de top van de C-horizont,

Niveau: Late Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd

1. Datering: Late Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd.
2. Complextype: Huisplaats erven.
3. Omvang: Onbekend.
4. Diepteligging: Vanaf het maaiveld.
5. Gaafheid, conservering en verstoringen: Mogelijk verstoord als gevolg van de huidige inrichting van het plangebied.
6. Locatie: Noordelijk deel plangebied
7. Uiterlijke kenmerken: Resten kunnen bestaan uit funderingen van hout- en steenbouw en een spreiding van aardewerkfragmenten

17 (Koopmanschap 2015)

3 Booronderzoek

3.1 Methode

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.0,¹⁸ in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig".

Het veldonderzoek bestond uit een inventariserend veldonderzoek (specificatie VS03), verkennende fase.

Onderbouwing onderzoeksmethode

Deze methode is toegepast omdat op basis van de huidige gegevens niet vast is te stellen in welke mate de bodem binnen het te ontwikkelen gebied is verstoord. Daarom heeft het Monumentenhuis Brabant geadviseerd een toetsing van het bureauonderzoek uit te voeren door middel van een beperkt verkennend booronderzoek in de vorm van 5-6 boringen, verspreid over het te ontwikkelen gebied.

Operationalisering

In dit onderzoek zijn zes boringen geplaatst op een oppervlak van 1 ha. Het grid was onregelmatig in verband met de aanwezige bebouwing, begroeiing en verhardingen.

De boringen zijn gezet met een 7 cm Edelmanboor tot op maximaal 170 cm -mv.

De opgeboorde grond is systematisch uitgelegd op een plastic zeil. Alle uitgelegde boorprofielen zijn gefotografeerd. De opgeboorde grond is onderzocht door deze te versnijden en te verbreken. Hoewel niet het doel van de verkennende fase is wel gelet op archeologische indicatoren. De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens ASB 1.1 van het NITG-TNO. In de ASB wordt onder meer de standaardclassificatie van bodemonsters volgens NEN 5104 gehanteerd.¹⁹ De gegevens in het veld zijn digitaal geregistreerd in het programma PIM 4.0. De X en Y coördinaten van de boringen zijn bepaald door middel van een GPS met WAAS en GLONASS correctie met een nauwkeurigheid van 3 m.

Het veldwerk is uitgevoerd op 26 juli 2017 door A. de Boer (KNA Senior Prospector) en F. Roodenburg (junior archeoloog).

Voor het onderzoek is een plan van aanpak opgesteld en geregistreerd in ARCHIS3.

3.2 Resultaten

De locaties van de boringen staan in fig. 31 weergegeven. De boorgegevens staan in Bijlage 1. Met de gegevens is een schematische doorsnede gemaakt en weergegeven in fig. 33.

Al het bodemmateriaal bestaat uit kalkloos zand. Op basis van verschillen in textuur, kleur, structuur en bijmengingen kunnen een aantal pakketten worden onderscheiden, van diep naar ondiep:

¹⁸ (SIKB 2016)

¹⁹ (Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989)

- Pakket 1: Zwak siltig, matig fijn, licht grijsgeel zand. Het pakket is aanwezig in alle boorprofielen. De basis van het pakket is niet vastgesteld binnen de onderzochte diepte. De top ligt tussen 45 en 120 cm -mv (4,42 en 5,61 m NAP).
- Pakket 2: Zwak siltig, matig fijn zand. Het pakket is aanwezig in boorprofiel 1 en is 114 cm dik. De onderste 40 cm en bovenste 40 cm is matig humeus en (donker) bruingrijs. Tussen 40 en 80 cm -mv bevat het pakket geen humus en is het bruingeel van kleur. Het pakket bevat baksteenfragmenten, grijze vlekken en kleibrokjes. Het pakket is 120 cm dik. Het pakket wordt afdekt door een klinker
- Pakker 3: Zwak siltig, matig fijn zand. Het pakket is aanwezig in boorprofielen 2 tot en met 6 en is 45 tot 80 cm dik. Het pakket ligt aan het maaiveld of onder een klinker. Het pakket bevat beton, puin, een glasfragment, baksteenfragmenten en vlekken.

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er zijn geen vondsten verzameld.

3.3 Interpretatie

Pakket 1 wordt op basis van de lithologische samenstelling en stratigrafie geïnterpreteerd als dekzand (zwak siltig zand).

Pakket 2 wordt op basis van de lithologische samenstelling en bijmenging met baksteenfragmenten geïnterpreteerd als een omgewerkt pakket. Gezien de locatie nabij een laatmiddeleeuws ontginningslint is het mogelijk dat het pakket is gerelateerd aan laatmiddeleeuwse bebouwing of een erf.

Pakket 3 wordt op basis de bijmengingen geïnterpreteerd als een recent omgewerkt pakket.

De verstoring in boorprofiel 1 kan wijzen op recente verstoringen, maar dat deze ook kan worden verklaard door de ligging in ontginningslint.

4 Waardestelling en Selectieadvies

Conform KNA 4.0 vormt een waardestelling (VS06) en selectieadvies (VS07) van vindplaatsen onderdeel van een standaardrapport (VS05). In het plangebied is mogelijk sprake van archeologische resten in een zone van 25 of 50 m langs de Sint Josephstraat. Daarnaast kunnen, op grond van de landschappelijke ligging archeologische resten aanwezig zijn in het zuidelijk deel van het plangebied. Er zijn echter nog geen vindplaatsen aangetroffen. Er is daarom is geen selectieadvies opgesteld.

5 Conclusie

De onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

- *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*

Het plangebied is onderverdeeld in twee zones. De noordelijk zone zal worden herontwikkeld. De huidige bebouwing zal worden gesloopt met uitzondering van het monumentale pand in het oosten van het plangebied. In de zuidelijk zone zullen in de nabije toekomst geen werkzaamheden plaatsvinden. Mogelijk vinden hier in de toekomst wel ontwikkelingen plaats.

- *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*

Het plangebied ligt in archeolandschap 'Kempisch zandgebied'. In de ondergrond is dekzand aanwezig dat mogelijk in de IJzertijd met veen wordt bedekt. Vanaf de Late Middeleeuwen ontstaat als gevolg van afplaggen en overbegrazing een stuifzandgebied.

Uit het booronderzoek blijkt dat de natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand (C-horizont). In alle boorprofielen is hierboven een omgewerkt pakket aanwezig.

- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*

Uit het bureauonderzoek blijkt dat de bodem in het noordelijk deel van het plangebied door egalisatie, bouw- en sloopwerkzaamheden in de 20^e eeuw is verstoord.

Dit beeld wordt door het booronderzoek, dat in het noorden van het plangebied heeft plaatsgevonden, bevestigd. In alle boorprofielen is de bovenste 45 tot 120 cm is omgewerkt.

- *Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?*

Gezien de ligging nabij een laatmiddeleeuws ontginningslint is het omgewerkte pakket in boorprofiel 1 mogelijk gerelateerd aan laatmiddeleeuwse bebouwing of een erf. Deze resten kunnen binnen een zone langs de Sint Josephstraat voorkomen (fig. 34). De achtergrens van deze zone is bepaald op basis van de achtergrenzen van erven op de kadastrale minuut uit het begin van de 19^e eeuw. In het westen van het plangebied ligt de grens op ongeveer 50 m vanaf de Sint Josephstraat voorkomen, in het oosten op ongeveer 25 m

In het middendeel van het plangebied werden resten uit het Laat Paleolithicum tot en met de Bronstijd verwacht. Aangezien de natuurlijke bodem is omgewerkt worden deze resten niet meer verwacht.

In het zuidelijk plandeel kunnen op grond van de landschappelijke ligging resten uit de Laat Paleolithicum tot en met de Bronstijd aanwezig zijn. Dit plandeel is niet in het veld onderzocht.

- *Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:*
 - *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

Bij bodemingrepen in het ontginningslint bij de Sint Josephstraat worden mogelijk archeologische resten vergraven indien deze dieper zijn dan 50 cm-mv. In het zuidelijke plandeel zijn nu geen bodemingrepen voorzien.

- *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?*

In het noordelijk deel kunnen resten gerelateerd aan de ontginning voorkomen. Indien in de zone tot maximaal 50 m (in het westen van het plangebied) of 25 m (in het oosten van het plangebied) vanaf de Sint Josephstraat verstoringen dieper dan 50 cm -mv plaatsvinden dient hier nader onderzoek te worden uitgevoerd.

6 Advies

Aanbevolen wordt bodemingrepen in de zone langs de Sint Josephstraat dieper dan 50 cm te vermijden. Aanbevolen wordt de rest van het noordelijke plandeel vrij te geven voor de beoogde ontwikkeling.

Het zuidelijke plandeel is niet in het veld onderzocht. Aanbevolen wordt eventuele archeologische waarden in dit deel te beschermen door het handhaven van een Waarde – Archeologie waarop een onderzoekverplichting van toepassing is.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht toch archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2016. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Dongen.

7 Literatuur

- Alterra. 2004. "Geomorfologische Kaart Nederland (GKN) Landsdekkend digitale bestand". Wageningen.
- Alterra Wageningen UR. 2012. "BISNederland". *Bodemkaart 1 : 50 000*.
<http://www.bodemdata.nl/>.
- Anoniem. 2016. "JAL Fabriek Dongen Herbestemmingscan".
- Bakker Milieuadviezen Waalwijk. 2005. "Verkennd bodemonderzoek St. Josephstraat 39/53, Dongen".
- Berendsen, H.J.A., en Esther Stouthamer. 2011. *De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- Blaeu, Joan. 1659. "Toonneel des Aerdriics ofte Nieuwe Atlas". Leiden.
<https://www.erfgoedleiden.nl/schatkamer/bladeren-door-blaeu/bekijk-de-atlas-blaeu>.
- Boots, G.J., en M. Stiekema. 2015. "Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Deken Batenburgstraat 2c de Dongen in de gemeente Dongen." Econsultancy b.v. DANS.
<https://doi.org/10.17026/dans-23m-ysmk>.
- de Mulder, E.F.J. 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhof: Groningen [etc.].
- Hagens, D., en H. Kremer. 2009. "Bureauonderzoek Sint Josephstraat te Dongen Gemeente Dongen." Synthesgra bv. DANS. <https://doi.org/10.17026/dans-xhs-z62z>.
- Harbers, P., G.L. Steur, W. Heijink, H. de Bakker, O.H. Boersma, en C. Hamming. 1990. "Bodemkaart van Nederland 1:50.000 : toelichting bij kaartblad 44 Oost Oosterhout". Wageningen: Staring Centrum.
<http://edepot.wur.nl/117847>.
- "Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)". <http://www.ikme.nl>.
- Kadaster - PDOK. 2014. *AHN2 - Kadaster*.
<http://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/search#|fff9d7cf-9929-4dde-98b8-06ceda7e5610>.
- Kalisvaart. 2011. "Dongen. Plangebied Martinuss Nijhoffstraat. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (karterende fase)." BAAC bv. DANS.
<https://doi.org/10.17026/dans-zrw-bh46>.
- Kalisvaart, C.C. 2012. "Dongen plangebied Oude Baan 99 Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (verkennende fase)." BAAC bv. DANS.
<https://doi.org/10.17026/dans-26s-hn7j>.
- Koopmanschap, H. 2015. "Archeologisch bureauonderzoek en booronderzoek (verkennende fase) aan de Jan Mertenslaan te Dongen". Antea Group Archeologie 2015/83. Heerenveen: Antea Group.
<http://dx.doi.org/10.17026/dans-z4k-mpjg>.
- Leenders. 2014. "Turfdatabank".
http://gisgeoloket.provant.be/SilverlightViewer_1_10/Viewer.html?Viewer=Turfdatabank.
- Rensink, E., H.J.T. Weerts, M. Kosian, H. Feiken, en B.I. Smit. 2015. "Archeologische Landschappenkaart van Nederland. Methodiek en kaartbeeld". Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
<https://doi.org/10.17026/dans-xf6-ywnd>.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en Data Archiving and Networking Services. "e-depot voor de Nederlandse archeologie". <http://www.edna.nl>.
- SIKB. 2016. "Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 4.0".

- Tirion, I. 1739. "*Nieuwe Kaart van de Baronie van Breda en 't Markgraafschap van Bergen op Zoom*". Amsterdam.
- Van der Gulik, M. 2017. "*Quicksan explosieven JAL Fabriek, St Josephstraat Dongen*". T & A Survey.

Figuren

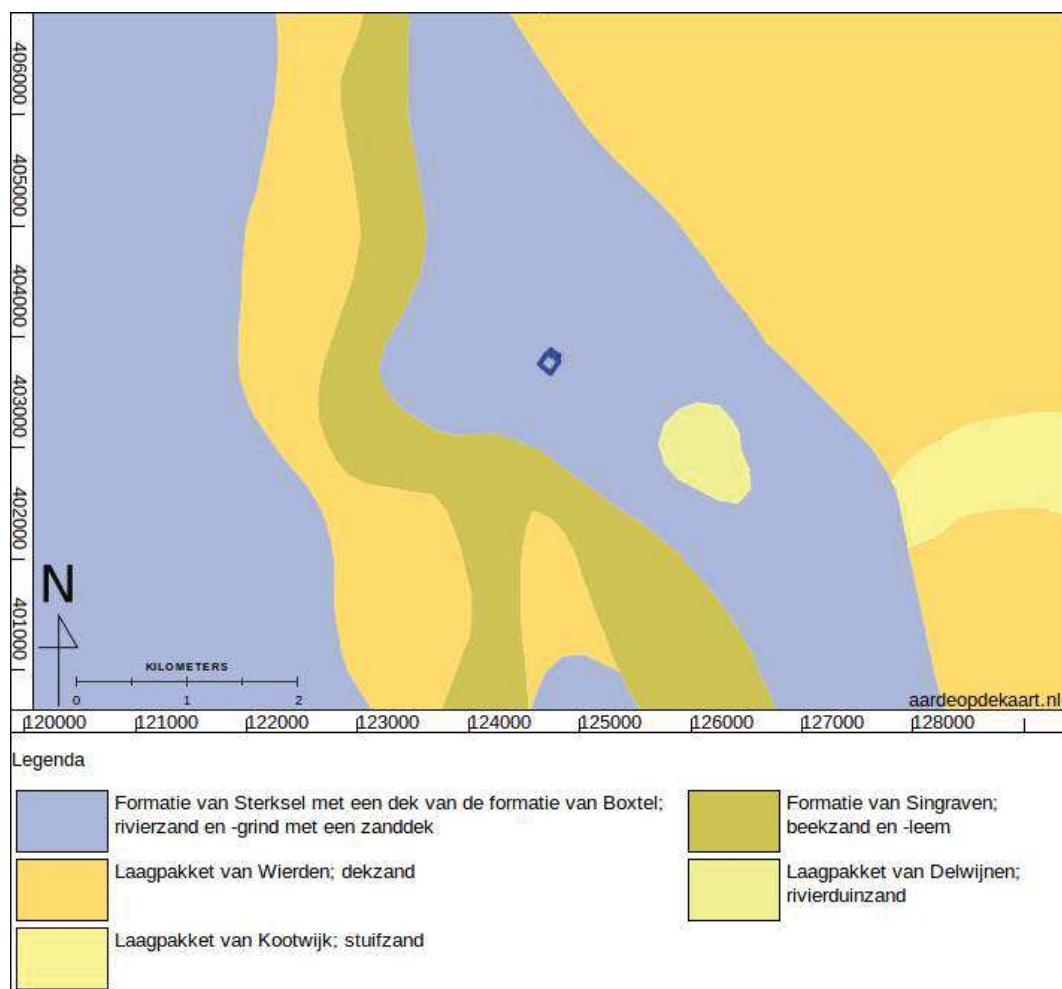
Figuur 3: Luchtfoto.

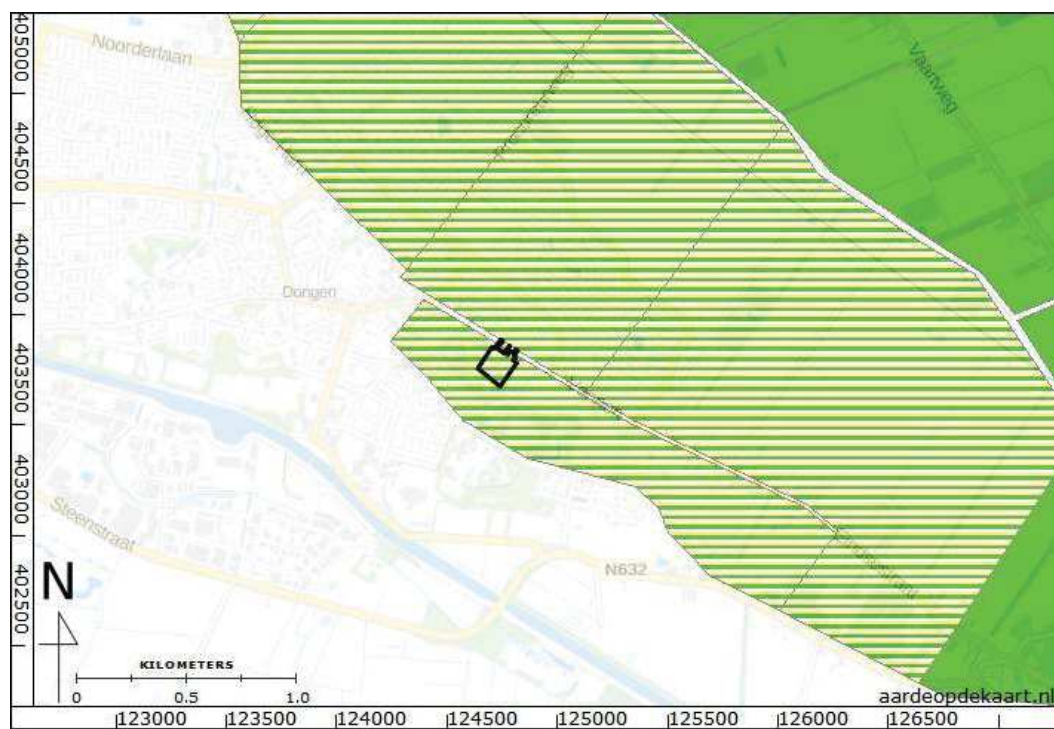
Figuur 4: Foto vanaf de St. Josephstraat richting het plangebied (Google Street View foto genomen in september 2016).

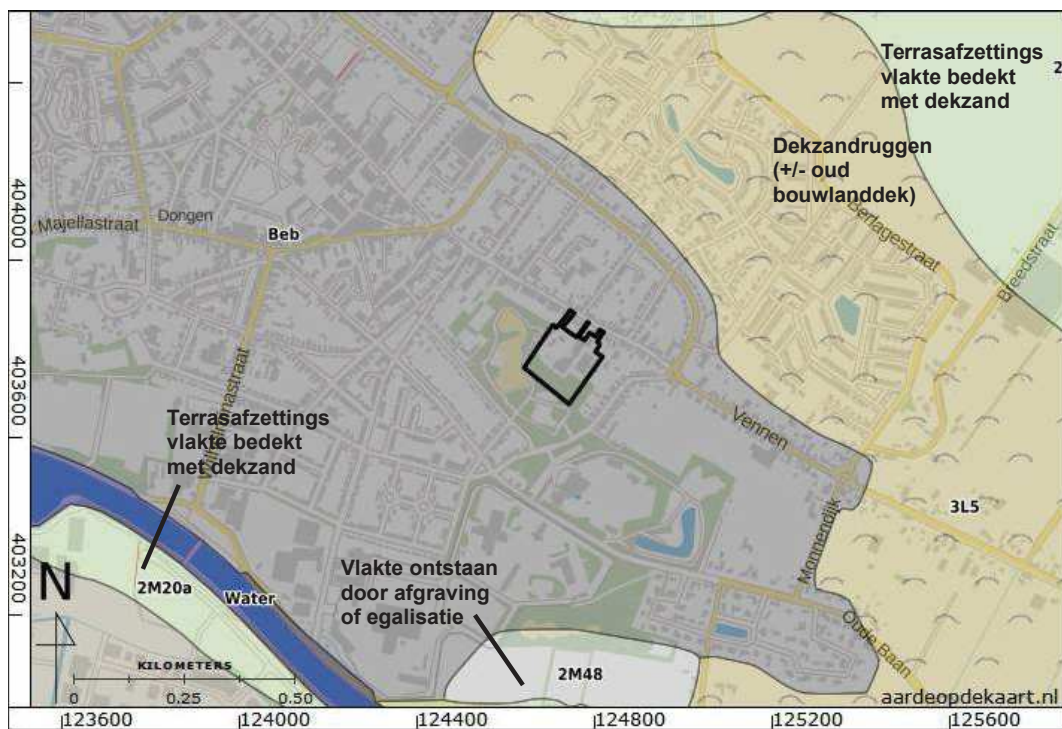
Figuur 5: Te herontwikkelen zone (rood kader) geprojecteerd op de luchtfoto.

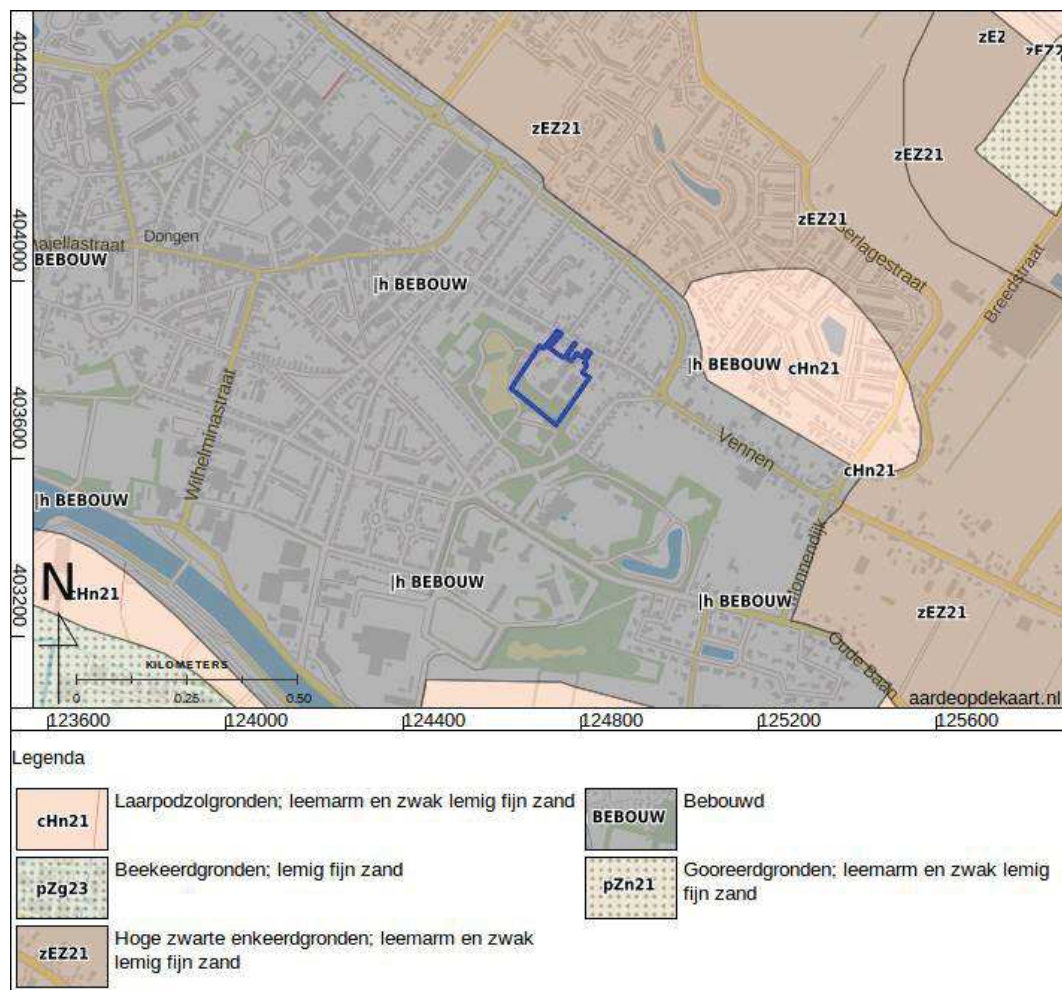
Figuur 6: Geologische overzichtskaart (De Mulder 2003). Het plangebied is blauw omrand.

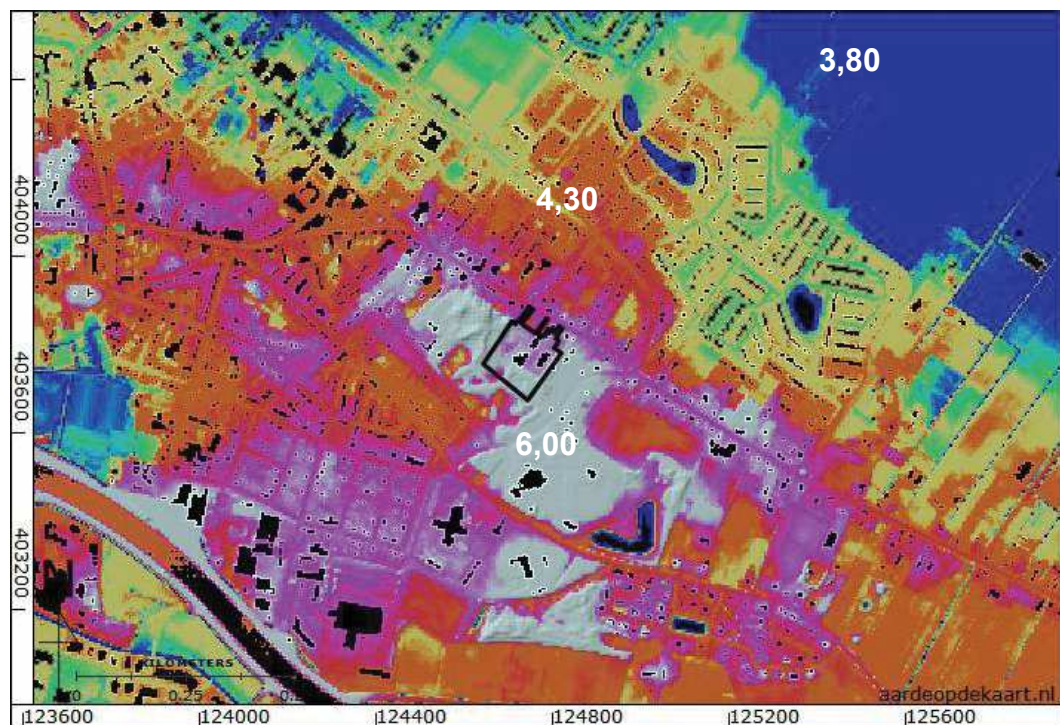
Figuur 7: Veenconcessies (Leenders 2014).

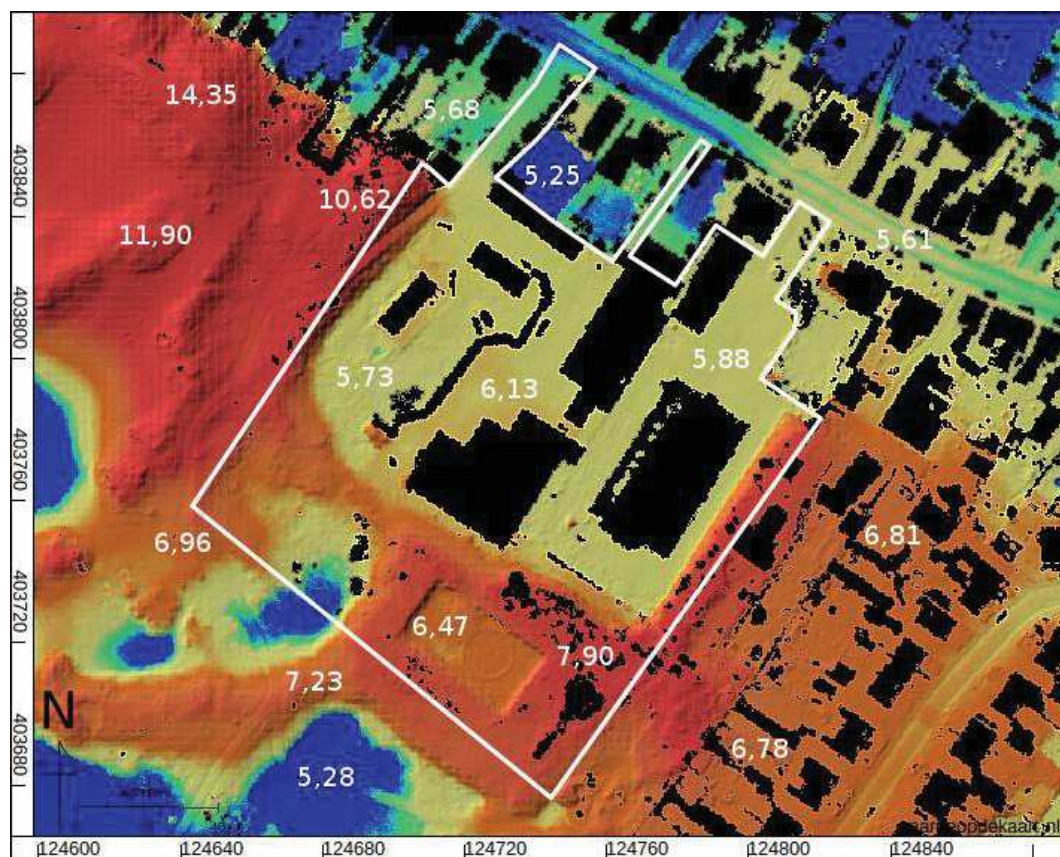
Figuur 8: Geomorfologische overzichtskaart. Het plangebied is zwart omrand (Alterra 2004).

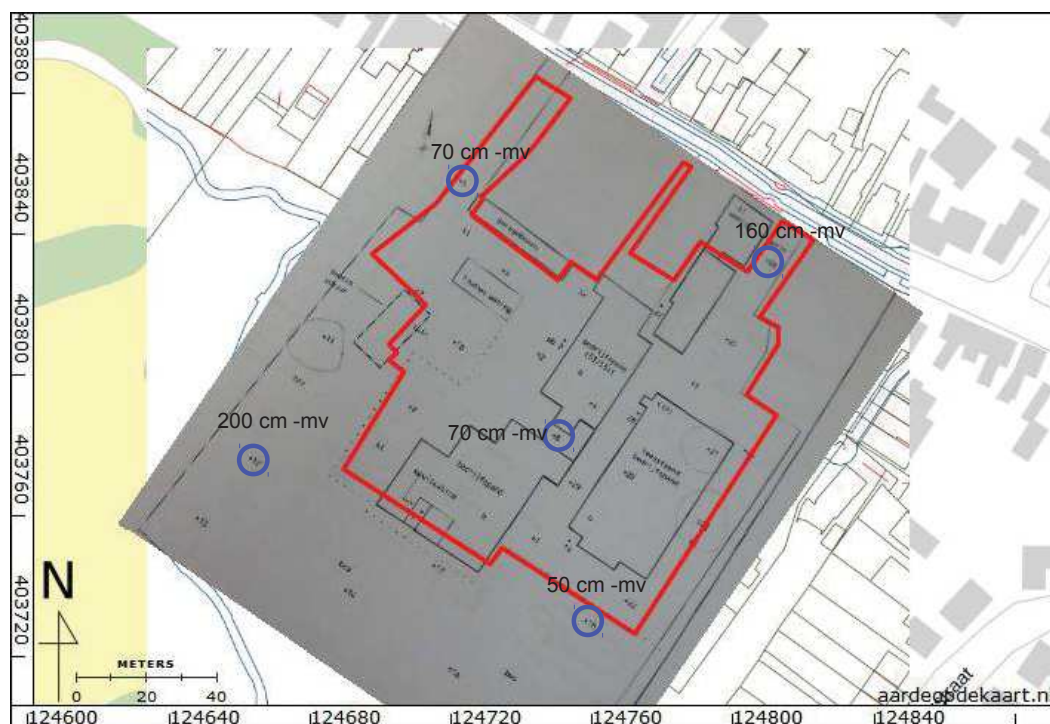
Figuur 9: Bodemkaart (Alterra Wageningen UR 2012). Het plangebied is blauw omrand.

Figuur 10: Hoogte- en reliëf-overzichtskaart (Kadaster - PDOK 2014). Hoogtematen zijn in meters ten opzichte van het NAP. Het plangebied is zwart omrand.

Figuur 11: Hoogte- en reliëfkaart van het plangebied (wit omrand). Hoogtematen zijn in meters ten opzichte van het NAP (Kadaster - PDOK 2014).

Figuur 12: Boorpuntenkaart milieukundig bodemonderzoek. Het rode kader is te herontwikkelen zone. De blauwe cirkel duiden op boringen waarin een humeuze bovenlaag aanwezig is.

Figuur 13: Locaties huidige en voormalige bebouwing (blauw) geprojecteerd op de luchtfoto.

Figuur 14: Detail van de kaart Brabantia Ducatus door Blaeu uit 1659 (Blaeu 1659). De kaart is richting het westen georiënteerd. Het plangebied bevindt zich ongeveer binnen de blauwe cirkel.

Figuur 15: Kaart van Tirion uit 1739 van de baronie van Breda en het markgraafschap van Bergen op Zoom (Tirion 1739).

Figuur 16: Detail van het minuutplan van Dongen uit 1811-1832, sectie G, blad 02 ("Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed" MIN10041G02). Het plangebied is rood omrand.

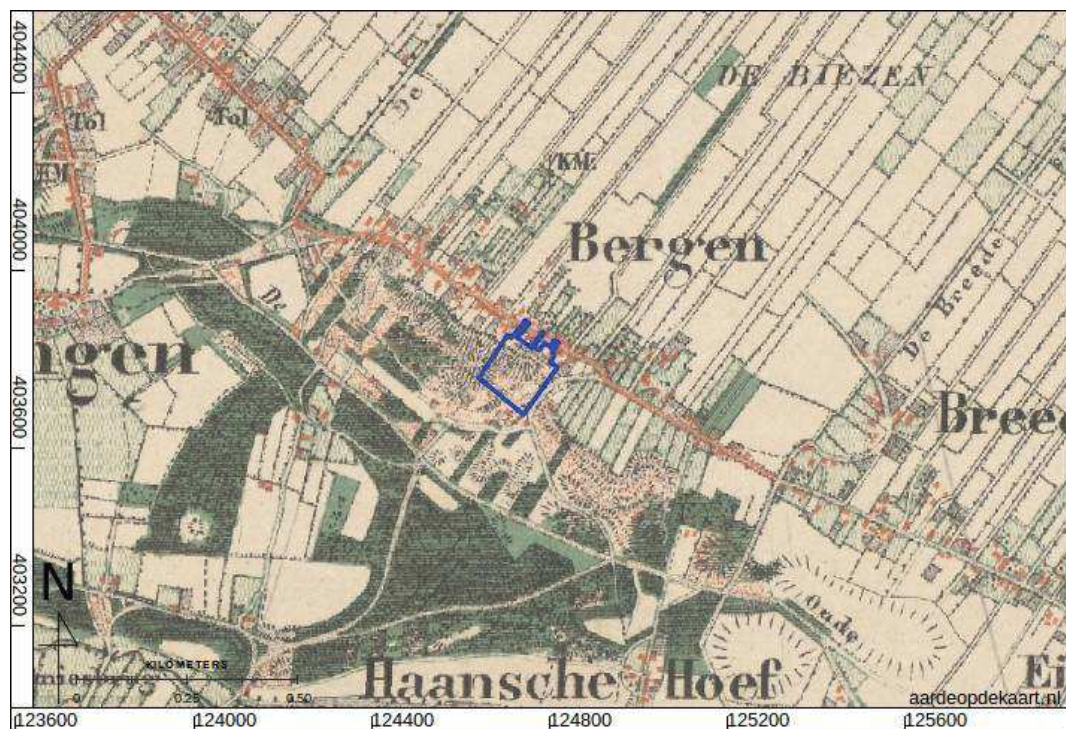
Figuur 17: Detail minuutplan historische bebouwing langs St. Josephstraat.

Nummer der percelen op het kadastrale plan	Namen	Voornamen	Beroepen	Woonplaatsen	Soort der eigendommen

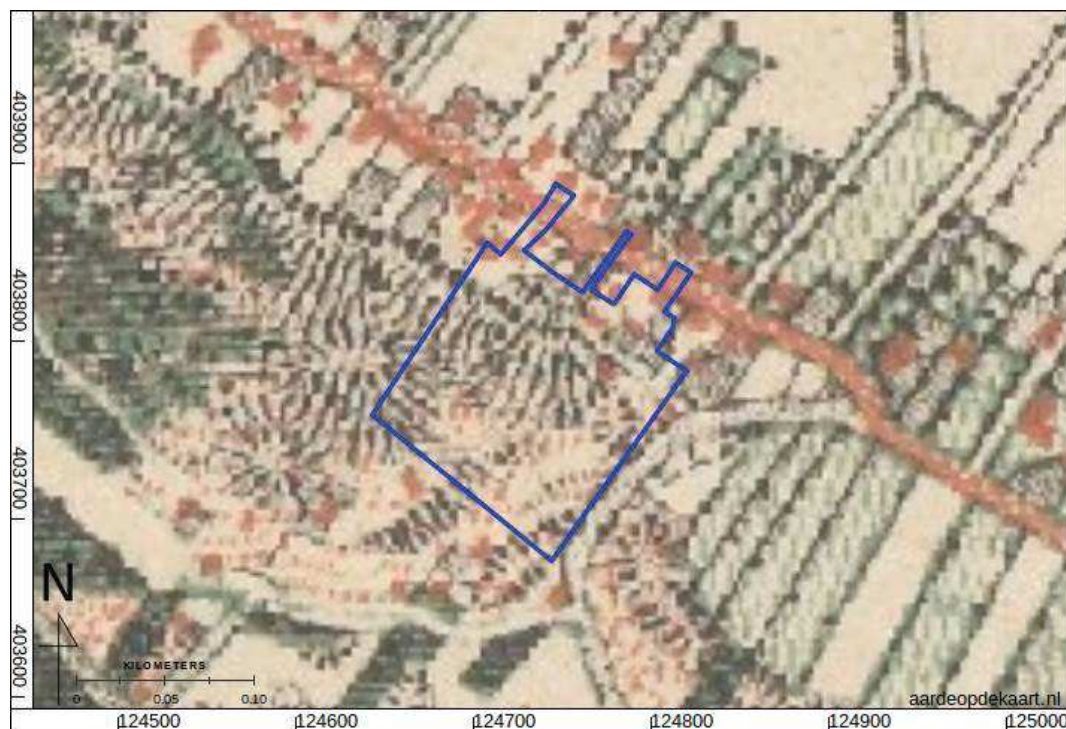
732	Dingemans	Johannes Jan	(arbeider)	Breda	Huis Sch. & Erf
733	"	"	"	"	Weiland
734	Sijmond	Peter Willem	Bouw.	Dongen	huis
735	"	"	"	"	tuin
736	"	"	"	"	Weiland
737	Gelsdorp	Jacobus van	Schoenm.	"	huis
738	"	"	"	"	Weiland
739	"	"	"	"	heide
740	"	"	"	"	"
741	Sijmond	Peter Willem	Bouw.	"	"
742	Dingemans	Johannes Jan		Breda Dongen	"
743	Hobbelen	Bernard	Wever	Dongen	Huis & erve
744	"	"	"	"	Bouwland
745	Schoof	Cornelis van der	Schoenmak.	"	heide
746	"	"	"	"	"
747	"	"	"	"	Huis & werf
748	Backa	Jan Adriaan	Landb.	"	"
749	"	"	"	"	Bouwland
750	"	"	"	"	heide
751	"	"	"	"	"
752	Sijmond	Peter Adriaan	Bouw.	"	"
753	"	"	"	"	"
754	"	"	"	"	Huis & werf
755	Broek	Cornelis van den	Schoenm.	"	Huis & werf
756	Stewens	Peter Andries	"	"	Huis Sch. & erf
Transcriptie van blad 21 van de oorspronkelijke aanwijzende tafel.					

Nummer der percelen	Namen	Voornamen	Beroepen	Woonplaatsen	Soort der eigendommen
757	Timmermans	Steven Jan	Bouw.	Dongen	Huis & werf
758	Verbunt	Adriaan Jan	"	"	Schuur
759	"	"	"	"	"
760	Stevens (c.s.)	Peter And.	Bouw.	"	weide
761	"	"	"	"	heide
762	Franken	Gerard	Metselaar	"	Huis & werf
763	"	"	"	"	Bouwland
764	"	"	"	"	dennenbosch
765	Stevens (c.s.)	Peter And.	Bouw.	"	heide
766	Vermolen	Adriaan Peter	Smit	"	dennenbosch
767	Smits de Grond & Gild	Jan Gerard /Adriaan/ den opstand	"	"	Huis
768	Smits	Jan Gerard	herbergier	"	tuin
769	"	"	"	"	hakhout
770	Verbunt	Adriaan Jan de	Bouw.	"	heide
771	"	"	"	"	Schuur
772	"	"	"	"	Bouwland
773	Spaandonks	Peter Laurens van	"	"	Huis & werf
774	"	"	"	"	Bouwland
775	"	"	"	"	heide
776	Gils	Jan Norbert van	"	"	dennenbosch
777	"	"	"	"	Bouwland
778	"	"	"	"	Huis & werf
779	Ariens	Adriaan Peter	Bouw.	"	"
780	"	"	"	"	tuin
781	"	"	"	"	heide
782	Bresfers	Wed. Jasper	"	"	"
783	"	"	"	"	Schuur
784	Timmermans	Steven Jab	Bouw.	"	"
785	Brefers	Wed. Jasper	"	"	weide
786	Spaandonks	Cornelis Jan van	Landb.	"	Dennenbosch
787	Loon	Carolina W.M. van	Bant.	Greve	"

788	“	“	“	“	weide
789	Biemdlag	Jan Cornelis	Schoenm.	Dongen	Huis & werf
790	“	“	“	“	heide
Transcriptie van blad 22 van de oorspronkelijke aanwijzende tafel.					

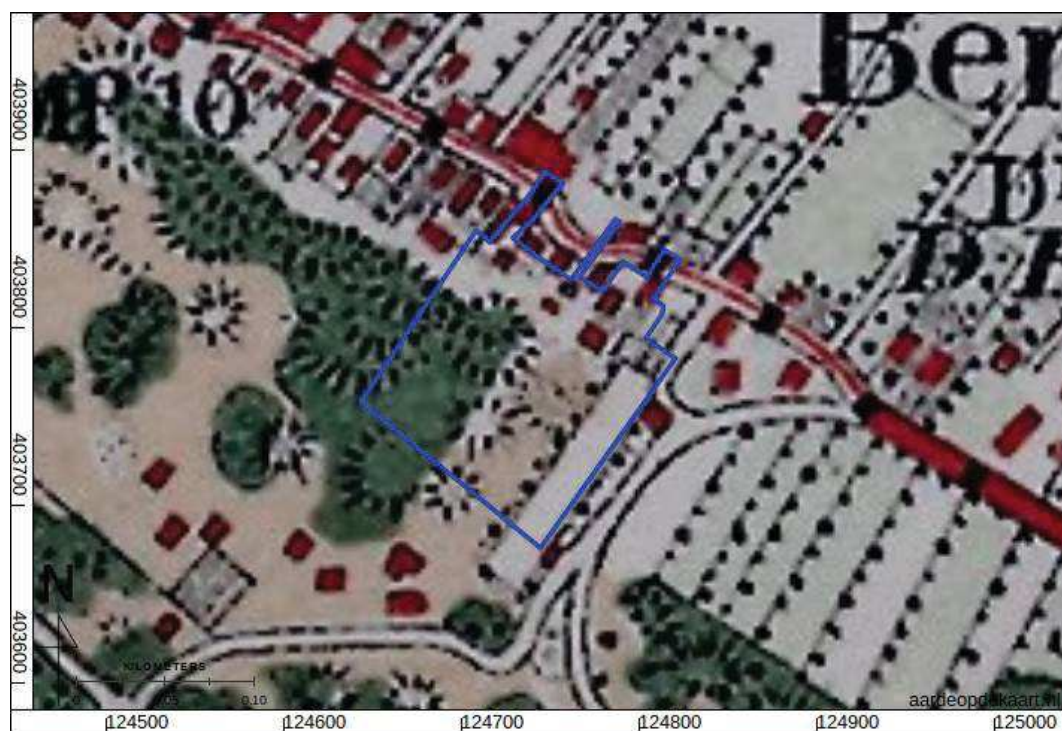
Figuur 18: Detail van de Bonnekaart uit 1869 (605-2064 's Gravenmoer). Overzicht van de omgeving van het plangebied. Het plangebied is blauw omrand.

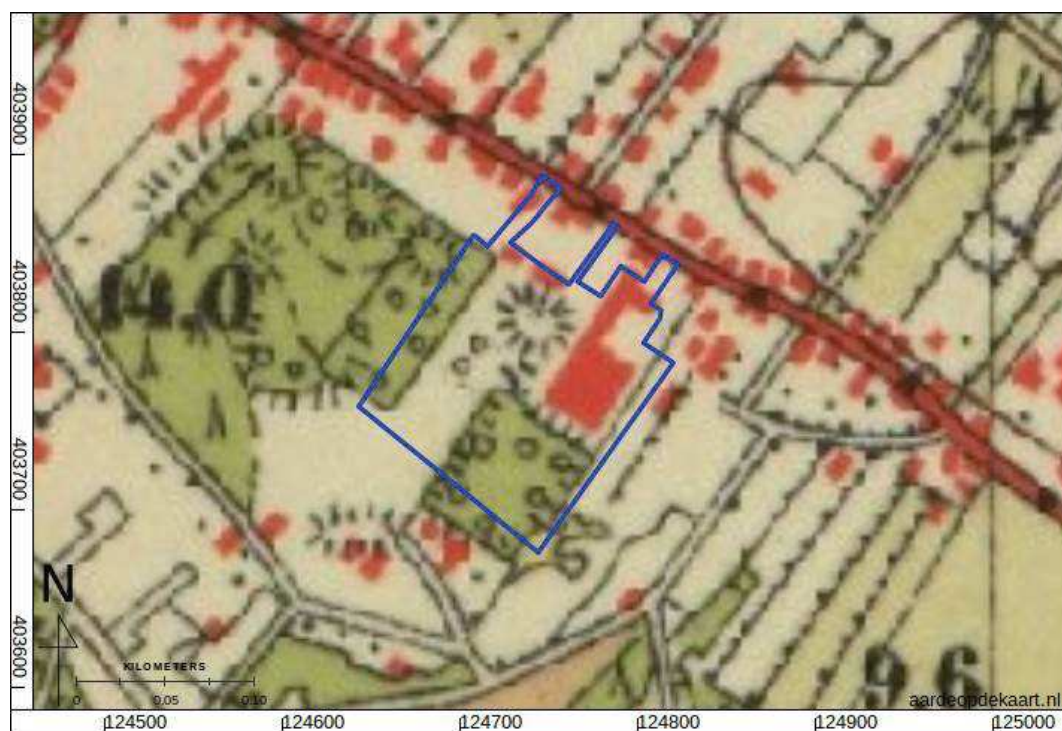
Figuur 19: Detail van de Bonnekaart uit 1869 (605-2064 's Gravenmoer). Het plangebied is blauw omrand.

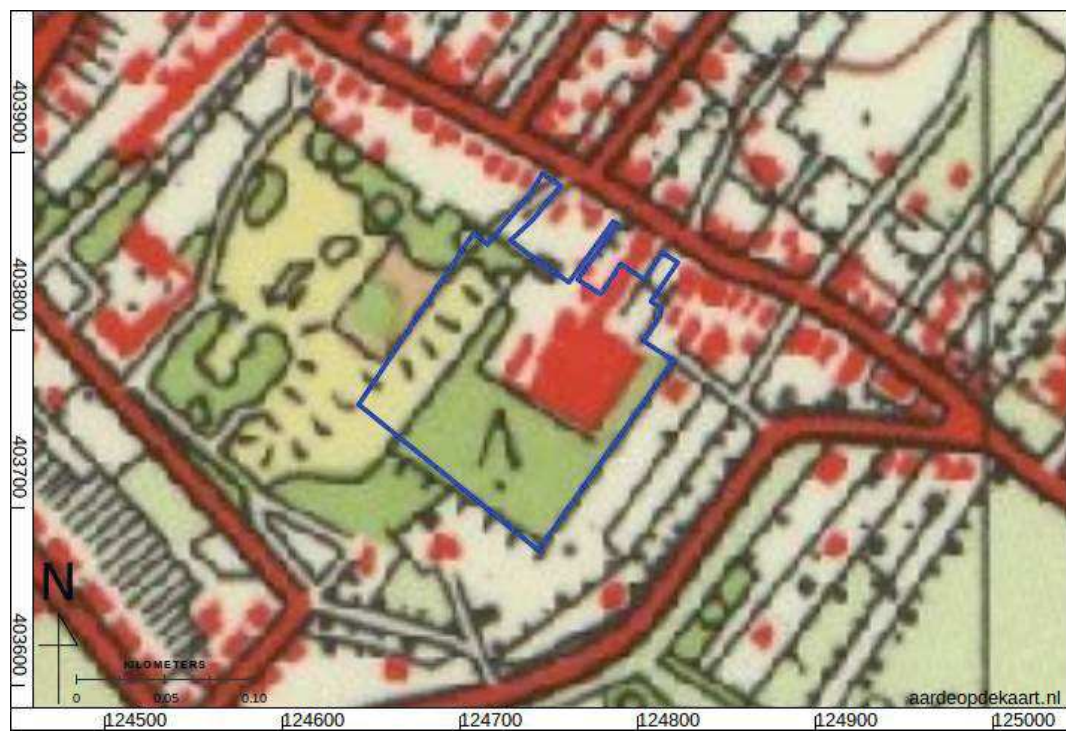
Figuur 20: Detail van de Bonnekaart uit 1897 (605-2066 's Gravenmoer). Overzicht. Het plangebied is blauw omrand.

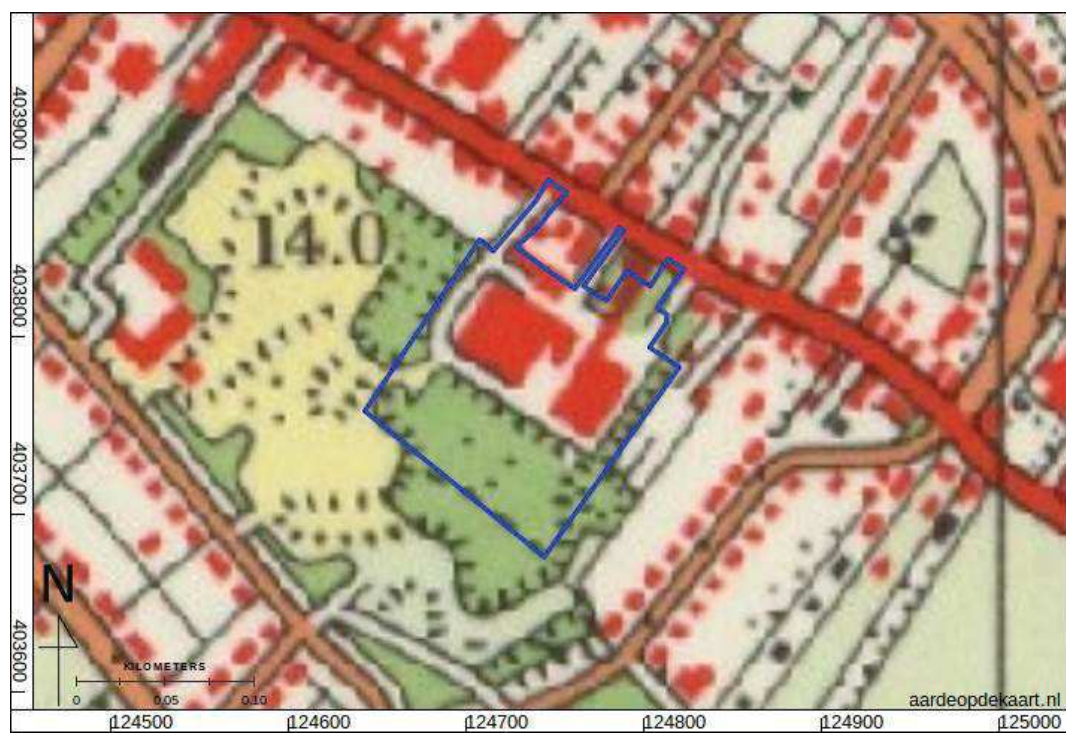
Figuur 21: Detail van de Bonnekaart uit 1920 (605-2068 's Gravenmoer). Het plangebied is blauw omrand.

Figuur 22: Topografische kaart uit 1936. Het plangebied is blauw omrand.

Figuur 23: Topografische kaart uit 1959. Het plangebied is blauw omrand.

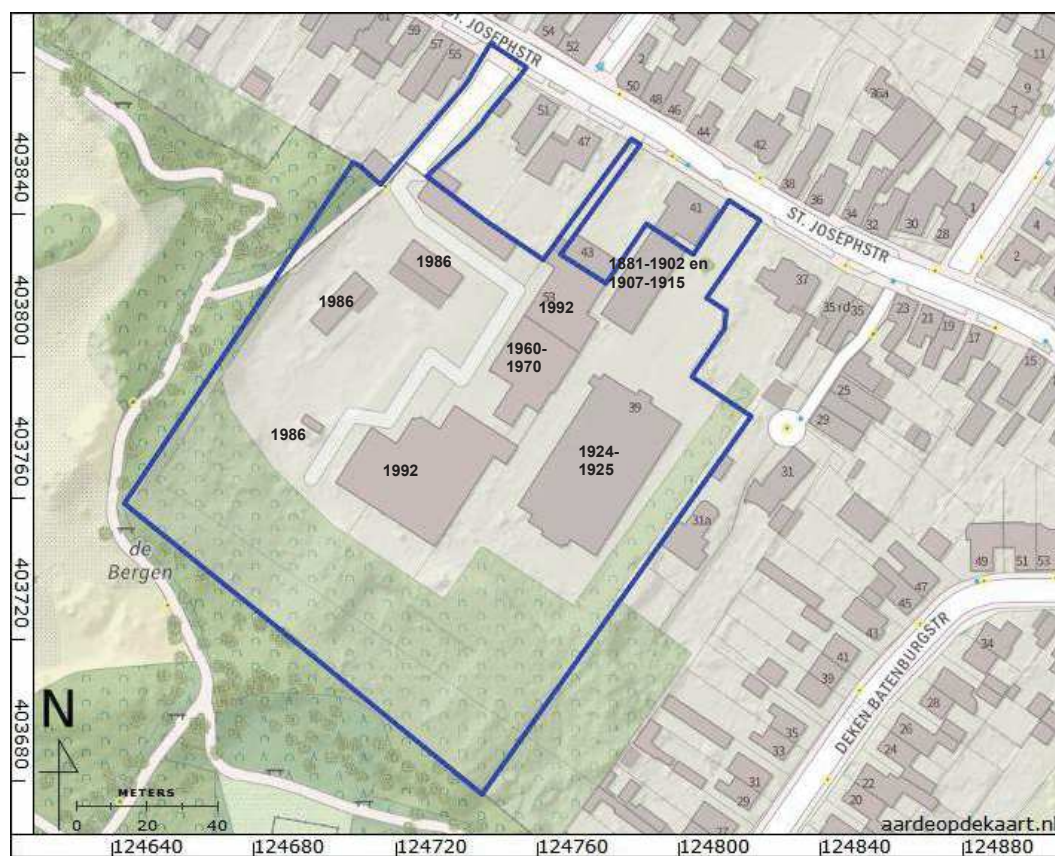
Figuur 24: Topografische kaart uit 1969. Het plangebied is blauw omrand.

Figuur 25: Topografische kaart uit 1981. Het plangebied is blauw omrand.

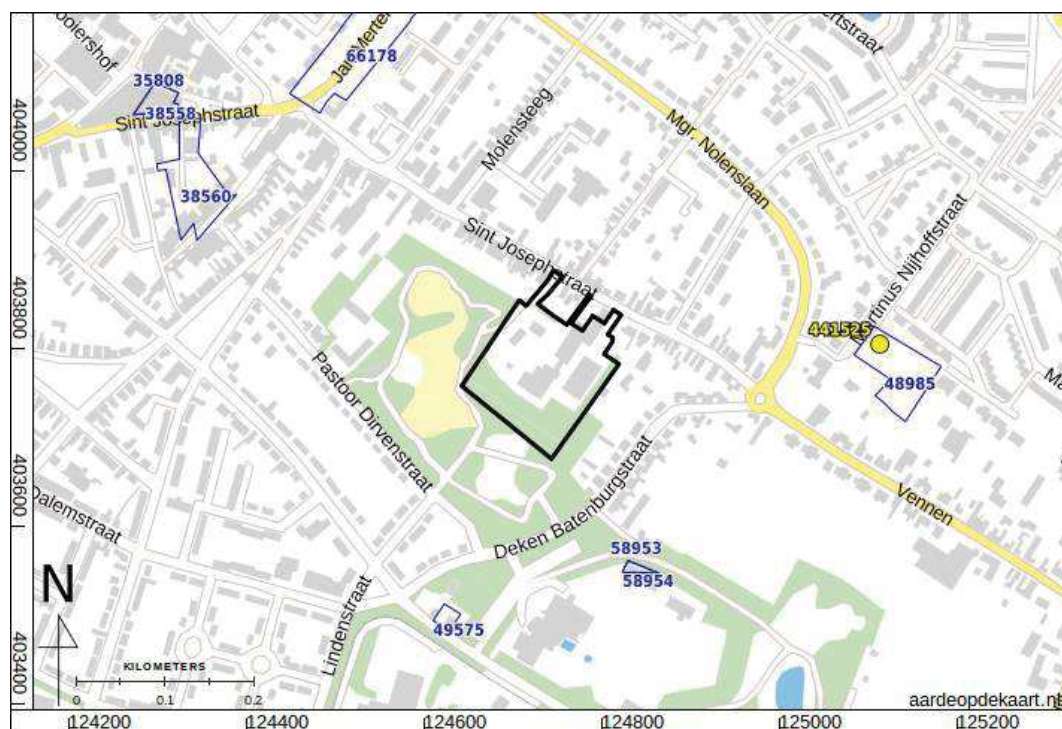
Figuur 26: Topografische kaart uit 1988. Het plangebied is blauw omrand.

Figuur 27: Actuele topografische kaart.

Figuur 28: Panden van de schoenfabriek met bouwjaar.

Figuur 29: ARCHIS overzichtskaart. Waarnemingen zijn aangegeven in geel. Archeologische onderzoeken zijn aangegeven in blauw. Het plangebied is zwart omrand.

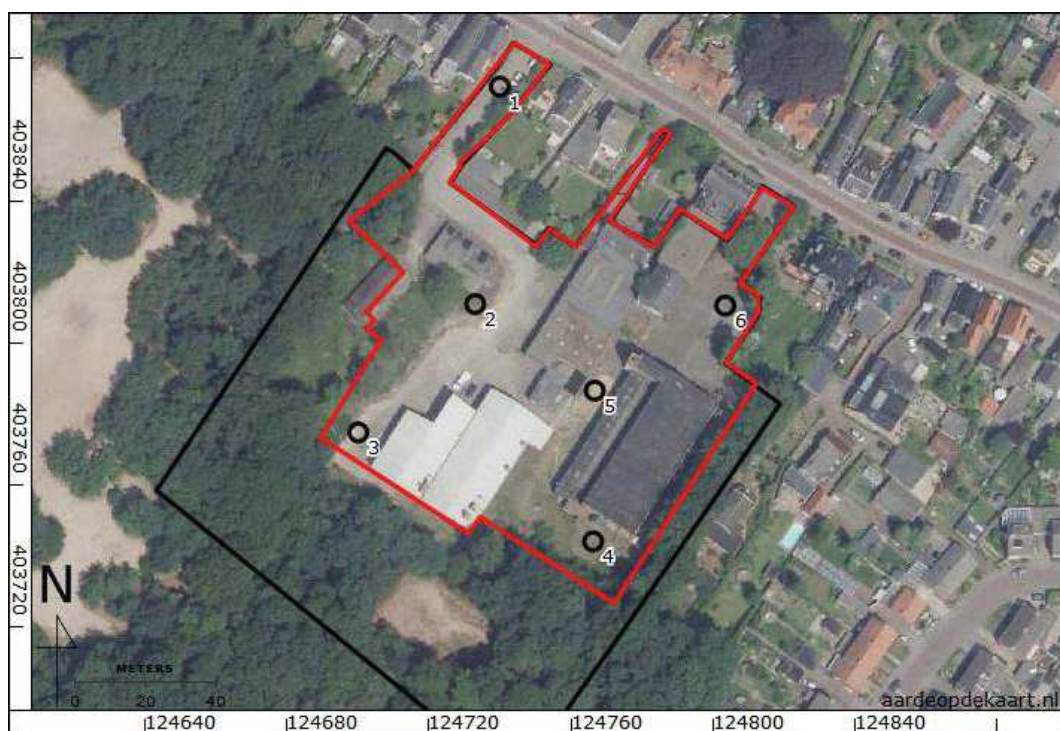

Legenda

- Archeologisch waardevol gebied
- Hoge archeologische verwachtingszone
- Middelhoge archeologische verwachtingszone
- Lage archeologische verwachtingszone
- Verstoringsen

Figuur 30: Gemeentelijke verwachtings- en beleidskaart. Het plangebied ligt binnen de blauwe cirkel.

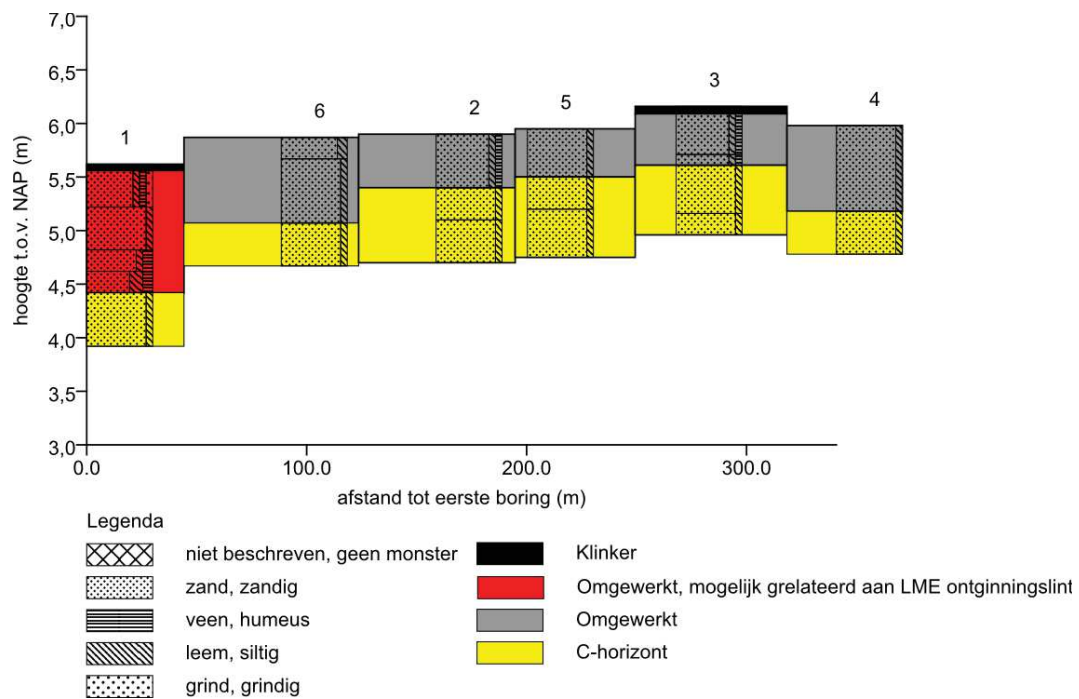
In middelhoge en hoge archeologische verwachtingszones zijn bodemingrepen in principe niet toegestaan en is archeologisch onderzoek verplicht als een bodemingreep dieper gaat dan 0,5m onder het maaiveld en een planoppervlak heeft van meer dan 100m².

Figuur 31: Boorpuntenkaart geprojecteerd op de luchtfoto. Het hele plangebied is met een zwart kader afgebeeld. het te ontwikkelen gebied met een rode lijn.

Figuur 32: Boorpunten geprojecteerd op de topografische kaart. Het hele plangebied is met een zwart kader afgebeeld. het te ontwikkelen gebied met een rode lijn.

Figuur 33: Schematisch profiel.

Figuur 34: Zone vervolgonderzoek (groen).

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nr.	grens (cm - mv)		grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvorming en	antropogene bijmengingen	horizonten	boortype	overig
	boven	onder										
1												
	0	niet 6 beschre ven										klinker
	6	40	zand	zwak humeus; zwak siltig; zwak grindig	matig fijn	grijs-bruin	kalkloos		spoor baksteen		7cm- Edelmanboring;	gezeefd over 4mm; omgewerkte grond; spoor grijze vlekken
	40	80	zand	zwak siltig	matig fijn	bruin-geel	kalkloos		spoor baksteen		7cm- Edelmanboring;	omgewerkte grond; spoor grijze vlekken
	80	100	zand	matig humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkloos		spoor baksteen		7cm- Edelmanboring;	omgewerkte grond; veel grijze vlekken
	100	120	zand	matig humeus; sterk siltig	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkloos		spoor baksteen		7cm- Edelmanboring;	basis scherp; spoor kleibrokjes
	120	170	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-grijs-geel	kalkloos			C-horizont	7cm- Edelmanboring;	
2												
	0	50	zand	zwak siltig; zwak humeus	matig fijn	bruin-grijs	kalkloos			A-horizont	7cm- Edelmanboring;	zee droog; basis scherp; omgewerkte grond
	50	80	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel-bruin	kalkloos			C-horizont	7cm- Edelmanboring;	
	80	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel-grijs	kalkloos	weinig roestvlekken		C-horizont	7cm- Edelmanboring;	
3												
	0	niet 7 beschre ven										klinker
	7	45	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	bruin-grijs	kalkloos				7cm- Edelmanboring;	omgewerkte grond; weinig grijze vlekken

nr.	grens (cm - mv)		grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvorming en	antropogene bijmengingen	horizonten	boortype	overig
	boven	onder										
	45	55	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin	kalkloos				7cm- Edelmanboring;	veel bruine vlekken; veel zwarte vlekken; omgewerkte grond
	55	100	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos			C-horizont	7cm- Edelmanboring;	
	100	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel-grijs	kalkloos				7cm- Edelmanboring;	
4												
	0	80	zand	zwak siltig	matig fijn	geel-grijs	kalkloos		spoor glas		7cm- Edelmanboring;	Groen glasfragment waarschijnlijk van bierflesje basis diffuus; spoor zandbrokjes; omgewerkte grond
	80	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos			C-horizont	7cm- Edelmanboring;	
5												opmerking algemeen: alle grond gezeefd over 4 mm
	0	45	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos				7cm- Edelmanboring;	frg beton; puin; omgewerkte grond
	45	75	zand	zwak siltig	matig fijn	oranje-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken		C-horizont	7cm- Edelmanboring;	
	75	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken			7cm- Edelmanboring;	
6												
	0	20	zand	matig siltig	matig fijn	bruin-geel					7cm- Edelmanboring;	Baksteenspikkels en fragmenten en slakfragmenten
	20	80	zand	zwak siltig	zeer fijn	grijs			spoor baksteen; spoor slakken / sintels		7cm- Edelmanboring;	
	80	120	zand	zwak siltig	zeer fijn	licht-grijs-geel					7cm- Edelmanboring;	

Coördinaten van de boringen:

nr.	X (m RD)	Y (m RD)	Z (cm NAP)
1	124740	403872	562

2	124733	403811	590
3	124700	403775	616
4	124766	403744	598
5	124767	403787	595
6	124804	403811	587

LEGENDA:

0 2,5 5m

- Boring met peilbuis
- Boring
- Boring voorgaand onderzoek
- Onderzoeksgrens
- Klinkerverharding
- Beton
- Grondwal
- Vml. brandstofpomp, tank & wasplaats
- Olielekkage
- Vml. huisbrandolietank
- Opslag thinner
- Verfopslag en -aanmaak

Situatieschets met boringen, proefgaten en peilbuis bij de diverse bodemonderzoeken voor de locatie gelegen aan de Sint Josephstraat 39-51 te Dongen			
opdrachtgever: Casade			
get. MH	d.d. 10-05-'17	voorafgaand projectnr.	
gew.	d.d.	Schaal 1 : 250	formaat A3
gez. HD	d.d. 10-05-'17	projectnr.B17.6702	bijlage 1
		VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V. • ADVISERING • BODEMONDERZOEKEN • SANERINGEN	